

Läsåret 2017-2018

Härnösands
kommun

**Årlig plan
för likabehandling för
Brännans förskola**

Innehållsförteckning:

Vision

Vad säger styrdokumentet?

Kartläggning och förebyggande arbete

Mål

Åtgärder

Ansvarsfördelning

Ledningsfunktion

Personal

Barns delaktighet

Barns rätt till stöd

Samverkan förskola/hem

Åtgärder vid upptäckt

Utvärdering

Definitioner

Enligt lag är det förbjudet att: *diskriminera någon på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder - fysiskt eller psykiskt.*

Brännans förskolas vision

”På Brännans förskola välkomnar vi alla in i gemenskapen. Vi vill dela med oss av den glädje, trygghet och öppenhet som råder här på förskolan. Här hos oss är alla lika mycket värda”.

Brännans preschools vision

”At Brännans preschool, we welcome everyone into the community. We want to share the joy, safety and openness we have here. At our preschool are all individuals of equal worth”.

Vad säger styrdokumentet?

Ur Läroplanen för förskolan Lpfö98 reviderad 2010

Förskolans värdegrund och uppdrag:

En viktig uppgift för verksamheten är att grundlägga och förankra de värden som vårt samhällsliv vilar på. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan skall hålla levande i arbetet med barnen. Förskolan ska motverka traditionella könsroller och könsroller. Flickor och pojkar ska i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller.

Alla som arbetar i förskolan skall:

- *Visa respekt för individen och medverka till att det skapas ett demokratiskt klimat i förskolan, där samhörighet och ansvar kan utvecklas och där barnen får möjlighet att visa solidaritet.*
- *Stimulera barnens samspel och hjälpa dem att bearbeta konflikter samt reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra.*

Diskrimineringslagen

Den **1 januari 2009** trädde nya Diskrimineringslagen i kraft. Lagen syftar till att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Även bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera är former av diskriminering.

Från och med **1 januari 2015** ingår *bristande tillgänglighet* som en form av diskriminering i diskrimineringslagen.

Från och med den 1 januari 2017 gäller nya regler om aktiva åtgärder mot diskriminering. De nya reglerna gäller för förskolan, skolan och annan verksamhet som regleras i skollagen och finns i diskrimineringslagen. Skollagens regler om aktiva åtgärder mot kränkande behandling har inte ändrats.

Arbetsgivare och utbildningsanordnare ska från årsskiftet bedriva ett förebyggande och främjande arbete för att inom verksamheten motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Det är en utvidgning jämfört med tidigare. Bestämmelserna om aktiva åtgärder i arbetslivet omfattade före årsskiftet endast kön, etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning. Nu ska samtliga sju diskrimineringsgrunder inkluderas i det förebyggande och främjande arbetet.

Kartläggning och förebyggande arbete

För att förebygga och upptäcka diskriminering eller kränkande behandling är det viktigt att förskolan arbetar aktivt med likabehandlingsarbetet i den dagliga verksamheten samt att vårdnadshavare och barn blir inkluderade i arbetet. Pedagogerna på Brännans förskola delger likabehandlingsarbetet genom:

- utvecklingssamtal
- daglig kontakt med vårdnadshavare
- föräldraråd
- föräldramöten
- pedagogisk dokumentation
- barnen blir delaktiga genom enskilda och gruppsamtal rörande exempelvis kamratskap. Hur är en bra kompis?

Vi samtalar ofta och gärna med barnen om stort och smått. Vi pratar om hur dom trivs på förskolan, vad dom tycker är roligt att leka med, med vilka kamrater dom helst leker och så vidare. I samtalen frågar vi även barnen om de upplever att de får vara med och bestämma. På så sätt får vi en tydligare uppfattning om vilka barn som är inkluderade i gemenskapen och om det finns någon eller några som riskerar att hamna utanför. Vi studerar barngrupperna utifrån olika perspektiv för att se om det finns speciella lekmönster som behöver brytas.

Mål

- Vi som arbetar på förskolan vill att samtliga individer; barn, pedagoger, vårdnadshavare och övrig personal som vistas på förskolan ska känna sig trygga och sedda. Vi ska alltid vara goda förebilder för barnen.
- Vi pedagoger vill stärka barnen så att de själva vågar och försöker reda ut konflikter samt att respektera demokratiska beslut.
- Vi vill stötta barnen i deras individuella utveckling samt ge dem verktyg för att bli empatiska och omtänksamma individer.
- Alla som verkar i förskolan skall visa öppenhet och respekt för alla individer oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion, funktionsvariation, sexuell läggning, könsidentitet eller ålder.
- Flertalet normer i vårt samhälle problematiserar jämställdhets- och likabehandlingsarbetet. Vi som arbetar på förskolan skall därför arbeta normkritiskt och ha ett normkritiskt förhållningssätt.
- Alla barn har rätt att leka med vilket material hen vill, leka vad hen själv vill och med vem hen vill oavsett vilken könstillhörighet hen har.
- Samtliga pedagoger skall verka för att ge barnen möjlighet att nå sin unika individuella potential oavsett vilken bakgrund de har.

Åtgärder

- Vi pedagoger ser till att finnas i barnens närhet för att kunna ge stöttning, samtala och trösta vid behov. Vi lär känna barnen och deras olika behov samt stöttar vid konflikthantering.
- Vi samtalar dagligen med barnen kring bemötande, förhållningssätt och kamratskap. Här på Brännans förskola bryr vi oss om varandra.
- För att belysa, utmana och problematisera heteronormen pratar vi med barnen om vänskap mellan flickor och pojkar, synliggör olika familjekonstellationer samt uppmuntrar barnen att leka i blandade grupper.
- Här på förskolan har vi inte flick- och pojklekar/leksaker utan barn lekar/leksaker. Alla barn får leka alla slags lekar och med alla typer av leksaker utan att det problematiseras av kamrater eller pedagoger.
- Vi samtalar inte i termer av ”vi” och ”dom” utan om olika individer och hur vi alla är lika på insidan även om utsidan är olika.
- Respekt och hänsyn är viktigt för oss alla och något vi vill att barnen ska visa varandra. STOPP-regeln är vår ”*nolltolerans regel*”. Om någon säger STOPP måste det respekteras, beteenden måste upphöra om någon säger ordet.
- Vi pedagoger samtalar dagligen och delger samt informerar varandra om händelser/konfliktsituationer och hur vi agerat för att ta itu med dessa.
- Barnen delas in i mindre grupper varje dag för att få ta del av och utveckla sina intressen samt för att få knyta nya kontakter. Tillsammans skapar vi möjligheter för barnen att utvecklas tillsammans vilket minskar konfliktsituationer.
- Vi uppmuntrar barnen att stötta varandra och hjälpas åt i olika sammanhang och aktiviteter.
- Om/när någon form av kränkande behandling eller diskriminering uppstår tar vi i personalen itu med det. Det är alltid mottagarens känslor som avgör vad som är kränkande.
- Personalen på Brännans förskola diskuterar samt reflekterar kring olika pedagogiska ämnen med hjälp av litteratur och artiklar.

Ansvarsfördelning

Ledningsfunktion

Det är förskolechefens ansvar att tillsammans med personalen:

- Se till att all personal och vårdnadshavare informeras om att diskriminering och annan kränkande behandling inte är tillåten i verksamheten.
- Se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns lika rättigheter samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt annan kränkande behandling.
- Årligen upprätta, utvärdera och revidera planen med personalen.
- Se till att det finns rutiner för utredning, åtgärder och dokumentation av trakasserier och annan kränkande behandling och att samtlig personal känner till dessa rutiner.
- Om verksamheten får kännedom om att diskriminering eller annan kränkande behandling förekommer, se till att utredning görs och att åtgärder vidtas.
- Se till att personalgruppen får fortbildning i frågor som rör jämställdhet, likabehandling, genus och andra för verksamheten relevanta ämnen.

Personal

Alla som verkar inom förskolan är skyldiga att arbeta på ett sätt som främjar goda relationer och trygga miljöer.

Barns delaktighet

Genom samtal med barnen och genom pedagogers delaktighet kring lek, samspel, kamratskap, miljö och samhällsfrågor skapar vi pedagoger tillfällen för barn att bli delaktiga.

Barns rätt till stöd

Barnet har rätt att få stöd och hjälp när hon/han känner sig kränkt och upplevelser av kränkningar får inte avfärdas. Vem barnet än kontaktar i verksamheten så har hon/han rätt att bli tagen på allvar och få stöd. Det är alltid den utsatte som avgör om ett beteende eller en handling är oönskad eller kränkande. Om ett barn känner sig utsatt är det viktigt att hon/han vänder sig till en person som hon/han känner förtroende för. Alla vuxna på förskolan har ett ansvar att hjälpa till.

Samverkan förskola-hem

Vårdnadshavare har också ett stort ansvar. Om förskola och hem tar klart avstånd från kränkande behandling får detta positiv påverkan på barnen. Misstänker du att ditt eller någon annans barn utsätts för kränkande behandling, kontakta personalen. Det kan vara svårt att ta till sig att ens eget barn kränker andra. Men om det är så är du den som bäst kan göra något åt det. Vi ber dig att göra helt klart för barnet att du ser mycket allvarligt på beteendet och inte accepterar det. Även i sådana fall är det bra att kontakta personalen. *Som vuxna har vi en skyldighet att ingripa när vi ser oönskade beteenden. Om vi inte gör det kan det tolkas som att vi accepterar beteendet.*

Åtgärder vid upptäckt

Som vuxen på förskolan är det viktigt att alltid vara vaksam på och reagera på det som händer och sker i samspelet mellan barnen och mellan barn och vuxna. När något fall av kränkning eller diskriminering förekommer ska vi agera enligt följande:

- Pedagogen reder ut incidenten med barnet/barnen
- Diskussion i arbetslaget
- Samtal med vårdnadshavare
- Information till förskolechef
- Incidentrapport och/eller OSIS-rapport ska skrivas.
- Händelsen tas upp i BHT.
- Åtgärder ska dokumenteras, följas upp och utvärderas.

Utvärdering

Varje år ska Likabehandlingsplanen diskuteras och utvärderas av samtliga pedagoger och förskolechef. Tillsammans går vi igenom planen och ser om vi nått de uppsatta målen och åstadkommit sådant som vi tagit beslut kring. Lyckades vi genomföra det vi planerat för? Varför – Varför inte?

Arbetet med Likabehandlingsplanen fortsätter med en ny analys av nuläget samt med nya målsättningar och åtgärder varje år. Föräldrarådet tar del av planen och den anslås på varje avdelning. En pedagog på förskolan har huvudansvar för planen.

Definitioner

Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. En kränkning kan ske mellan barn såväl som mellan personal och barn. Kränkningar kan förekomma vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Om kränkningar riktas mot en och samma person om och om igen har kränkningen övergått till mobbning. Utgångspunkten är att den som uppgår att hen blivit kränkt, alltid måste tas på allvar. Det är alltid den utsattas perspektiv som gäller.

- **Attityd** – förhållningssätt
- **Demokrati** - respekten för människan och människovärdet och varje människas frihet, att utjämna olikheter mellan olika grupper i samhället, allas lika värde.
- **Diskriminering** - särbehandling (av individ eller grupp) vilken innebär ett avsteg från principen att lika fall skall behandlas lika.
- **Empati** - innebär att kunna leva sig in i en annan människas känsloläge och behov.
- **Etik** - våra reflektioner över mänskliga värderingar och dess grund och handlar om det som vi betraktar som gott och ont dvs. vilka värden vi ansluter oss till.
- **Främlingsfientlighet** - avser motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karaktäristiska.
- **Fördomar** - antipatier som bygger på felaktiga och nästan orubbliga generaliseringar, vilka hindrar rättelse även om starka motargument skulle uppbringas.
- **Genus** – ett begrepp som används för att urskilja vad som formar kvinnor och mäns sociala beteende.
- **HBTQ** - *homosexuella, bisexuella, trans- och queerpersoner* Tidigare bara **HBT**.
- **Heteronormen** - innebär att ett mänskligt samhälle har heterosexualitet som norm för människors sexualitet.
- **Homofobi** - avser motvilja mot eller förakt för homo- eller bisexualitet.
- **Kränkningar** - kan vara fysiska t.ex. slag, knuffar, verbala t.ex. att bli hotad eller kallad nedvärderande saker), psykosociala t.ex. utfrysning, ryktesspridning, via text och/eller bild t.ex. klotter, brev, e-post, sms, sociala medier.
- **Mobbning** - att en eller flera individer upprepade gånger och under viss tid tillfogar en annan individ skada eller obehag. Mobbning förutsätter en viss obalans i styrkeförhållandena: den som blir utsatt, mobboffret, har svårt att försvara sig mot den eller dem som angriper. Mobbning kan ske direkt, med fysiska eller verbala medel, eller indirekt, t.ex. genom social isolering.

- **Normer** - säger hur vi ska handla i enlighet med etiska ställningstaganden/värderingar.
- **Normkritiskt förhållningssätt** - går ut på att bekämpa all slags diskriminering genom att undvika att förmedla stereotyper.
- **Rasism** - bygger på föreställningen om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper. Mot bakgrund av en sådan uppfattning ses vissa folkgrupper som mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.
- **Regler** - rättesnören för olika vardagssituationer, det vill säga ett sätt att konkretisera normerna ytterligare.
- **Regnbågsfamilj** - en barnfamilj utanför mönstret med den traditionella kärnfamiljen. Barnet har samkönade föräldrar och kan ha kommit till genom assisterad befruktning (till exempel i en familj med två mammor), genom surrogat (till exempel i en familj med två pappor) eller genom assisterad befruktning där till exempel en familj med två mammor och en familj med två pappor delar på föräldraskapet.
- **Sexuella trakasserier** - avser kränkningar grundade på kön eller som anspelar på sexualitet.
- **Stjärnfamilj** - är ett begrepp för alla typer av familjekonstellationer, oavsett om det är en konstellation av regnbågs-, enförälders-, tvåförälders-, bonusförälders-, adoptiv- eller donationsfamilj. Familjen behöver således inte utgå från biologiska förutsättningar. Innebörden av begreppet utgår även från att varje människa är unik. Även den barnlösa familjen kan räknas in i detta begrepp.
- **Trakasserier** - ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med: etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder, kön, eller är av sexuell natur.
- **Transfobi** - är en serie av negativa attityder och känslor riktade mot transpersoner. Transfobi kan ta sig i uttryck i allt från fördomar, diskriminering och förakt till hat och våld.
- **Våld** - (otillbörlig) användning av fysisk styrka som påtrycknings- eller bestraffningsmedel mot någon.
- **Värderingar** - principiella etiska ställningstaganden.

Alla fall av diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling är unika och skall därför behandlas därefter.

Ansvarig på Brännans förskola: Helena Frost